

Resultaten onderzoek vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen

Locatie : Generalenbuurt Eindhoven

Datum : 11-11-2020

Projectnummer : P19-0459

Opdrachtgever : Arcadis

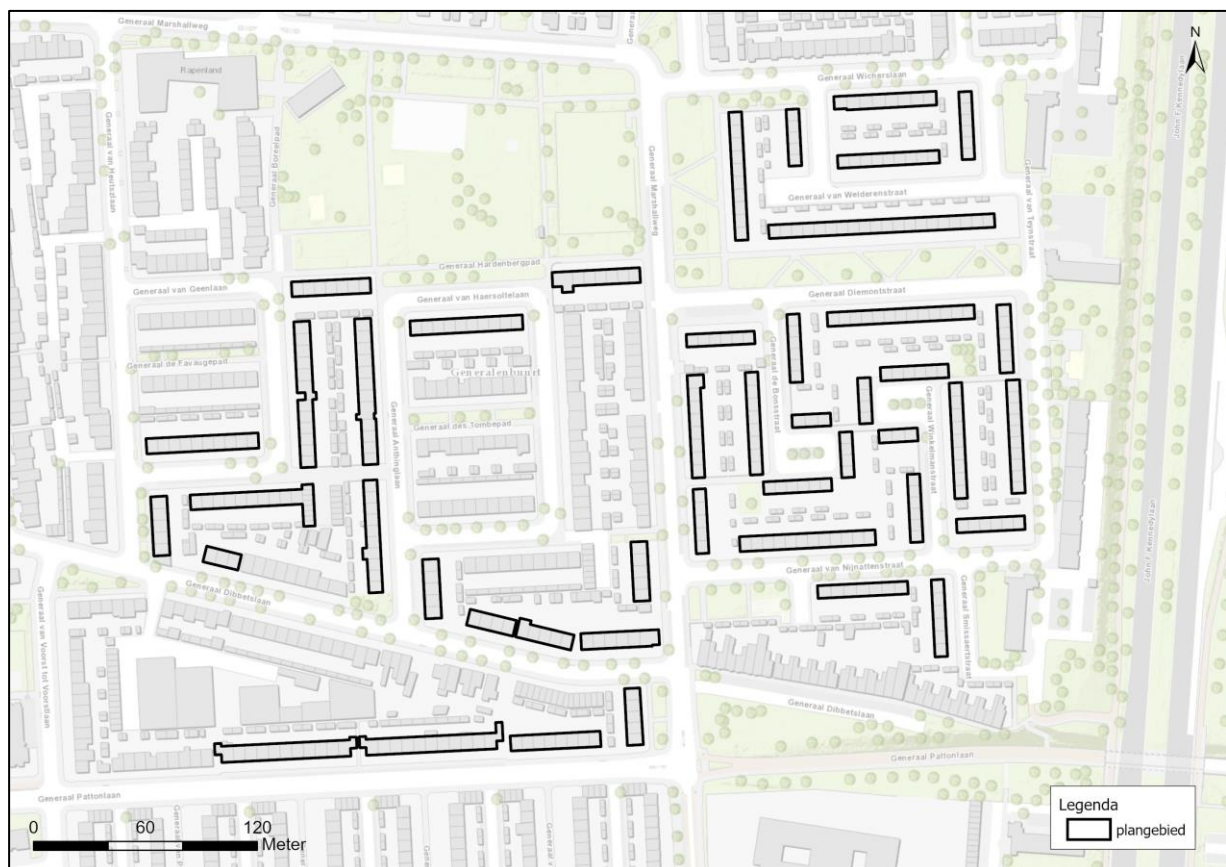
Opgesteld door : [REDACTED]

Kwaliteitscontrole : [REDACTED]

Kader

Stichting Woonbedrijf SWS is voornemens werkzaamheden uit te voeren bij een groot aantal woningen in de Generalenbuurt in Eindhoven.

Om eventuele overtreding van de Wet natuurbescherming te kunnen voorkomen, is een nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen in de woningen. In onderhavige notitie worden de resultaten van het nader onderzoek beschreven.

Figuur 1. Woningbezit Woonbedrijf binnen de Generalenbuurt

Methode

Hieronder wordt per soortgroep de onderzoeksmethode beschreven.

Om het grote, complexe plangebied goed te kunnen inventariseren, is het opgesplitst in vijf deelgebieden, zie figuur 2.

Figuur 2. Globale begrenzing van het plangebied (zwarte lijn), onderverdeeld in vijf deelgebieden

Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol van 2017. Het onderzoek naar vleermuizen richt zich op het vaststellen van de functie van het gebied voor vleermuissoorten. De volgende functies voor vleermuizen zijn mogelijk aanwezig binnen het plangebied en zijn onderzocht:

- Foerageergebied
- Vliegroute
- Verblijfplaatsen gebouwbewonende soorten
 - Zomerverblijfplaats
 - Kraamverblijfplaats
 - Paarverblijfplaats
 - Winterverblijfplaats

Gezien de verspreiding van de vleermuissoorten in Nederland en de beschikbare functies voor vleermuizen binnen het plangebied, zijn de volgende vleermuissoorten binnen en in de omgeving van het plangebied te verwachten: gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis.

Op basis van de functies van het gebied voor vleermuizen en de te verwachten soorten binnen het plangebied is inspanning en tijdsperiode van het onderzoek vastgesteld. Tabel 1 geeft een overzicht van de bezoekdata, de onderzoeker(s), de onderzochte functie en het moment op de dag en de weersomstandigheden per deelgebied.

Het onderzoek naar verblijfplaatsen in de ochtend is uitgevoerd met de fiets, conform het vleermuisprotocol 2017; “doordat het zwermen 's ochtends meer tijd in beslag neemt dan het uitvliegen 's avonds, kan een waarnemer in de nacht een groter gebied overzien door rond te lopen of te fietsen”. Dit onderzoek is dan ook met minder personen uitgevoerd dan het onderzoek in de avond tijdens het voorjaar. Tijdens het onderzoek naar verblijfplaatsen in het najaar is ook afgeweken van de vuistregel dat in het donker meer dan minstens drie kwart van het onderzoeksgebied te (over)zien of te beluisteren moet zijn. De rondes in het najaar zijn ook uitgevoerd door minder personen dan in de avond van het voorjaar. Het onderzoek is dan gericht op het aantonen van paarverblijfplaatsen en aantikkende vleermuizen die een mogelijke winterverblijfplaats kunnen aantonen. Dan is de vuistregel dat er minstens drie kwart van het onderzoeksgebied te overzien moet zijn ook niet van kracht. We hebben gemerkt dat er met weinig mensen op een efficiënte en effectieve manier paarverblijfplaatsen en mogelijk winterverblijfplaatsen kunnen worden aangetoond en hun territoria in kaart te brengen. Tijdens het onderzoek is ook gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera, waardoor vleermuizen makkelijker te volgen zijn en beter zijn waar te nemen als ze aan het aantikken of zwermen zijn.

De gewone dwergvleermuis gebruikt in de winter massale gebouwen als massale winterverblijfplaats. De gebouwen kenmerken zich vooral door robuuste bouwstijl, de aanwezigheid van diepe spleetvormige ruimten (spouw, dilatatievoeg, holle vloerelementen etc.) en een ruimte met een dusdanig groot oppervlakte dat er meer dan honderden tot duizenden vleermuizen in kunnen verblijven. In dit geval is ervoor gekozen om geen onderzoek uit te voeren naar massale winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen gedurende de nacht, omdat de woningen niet voldoen aan de specificaties van een mogelijke massawinterverblijfplaats. In de gebouwen is niet voldoende oppervlakte beschikbaar waarin een grote hoeveelheid aan gewone dwergvleermuizen in kan verblijven.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd met behulp van verschillende batdetectors (Pettersson D240x en Anabat Walkabout). Vleermuizen maken ultrasoon geluid en met de echo daarvan krijgen ze een geluidsbeeld van de omgeving. Wij kunnen dat geluid met het blote oor niet of nauwelijks horen, maar een batdetector zet het ultrasone geluid om naar een geluidsfrequentie die wij wel kunnen horen. Met

de batdetectors die gebruikt zijn tijdens het vleermuisonderzoek is het mogelijk om opnames te maken van de geluiden.

De Anabat Walkabout heeft als meerwaarde dat de sonogrammen van de geluiden van de vleermuizen gelijk zichtbaar zijn en in het veld kunnen worden geanalyseerd. De opnames zijn, indien noodzakelijk, achteraf geanalyseerd om met zekerheid de vleermuissoort vast te stellen met behulp van BatExplorer.

Ronde	Deelgebied	Functie	datum	starttijd	eindtijd	onderzoeker	bewolking	Temp (°C)	Neerslag	Wind (Bft)
Ochtend	3, 4, 5	FG/ZV/KV/VR	8-5-2020	03:30	06:00	JB, KM, FW, IV	helder	8	Geen	1
Ochtend	1	FG/ZV/KV/VR	26-5-2020	03:00	05:30	IV, KM	helder	9	Geen	1
Ochtend	2	FG/ZV/KV/VR	7-7-2020	03:00	05:30	IV	helder	10	Geen	1
Voorjaar 1	1, 2, 3	FG/ZV/KV/VR	3-6-2020	21:45	00:15	FD, MB, EB, MO, IV, MB, KM, KK	licht bewolkt	18	Geen	3
Voorjaar 1	5	FG/ZV/KV/VR	4-6-2020	21:45	00:15	PN, KM	bewolkt	10	Geen	2
Voorjaar 1	4	FG/ZV/KV/VR	11-6-2020	21:55	00:25	PN, KM, EB	licht bewolkt	16	Geen	2
Voorjaar 2	3, 5	FG/ZV/KV/VR	7-7-2020	21:55	00:25	MV, IL, JH, IV, PN	zwaar bewolkt	16	Geen	2
Voorjaar 2	2	FG/ZV/KV/VR	8-7-2020	21:54	00:25	PN, FD, PN	bewolkt	16	Geen	0
Voorjaar 2	1	FG/ZV/KV/VR	9-7-2020	21:54	00:25	MB, JH	licht bewolkt	16	Geen	1
Voorjaar 2	4	FG/ZV/KV/VR	12-7-2020	21:50	00:20	FW, JB, JH	helder	15	Geen	2
Najaar 1	1, 2, 5	PV/WV/FG/VR	24-8-2020	21:45	23:45	IV, KM, IL	helder	16	Geen	2
Najaar 1	3, 4	PV/WV/FG/VR	24-8-2020	23:45	01:45	IV, KM	helder	14	Geen	2
Najaar 2	5	PV/WV/FG/VR	14-9-2020	21:00	23:00	IL	helder	20	Geen	1
Najaar 2	3, 4	PV/WV/FG/VR	16-9-2020	21:00	23:00	KM, IV	helder	17	Geen	4
Najaar 2	1, 2	PV/WV/FG/VR	16-9-2020	23:00	01:00	IV, KM	helder	16	Geen	4

Tabel 1. Overzicht veldbezoeken vleermuizen, onderzoekers en weersomstandigheden.

Functies: FG = Foerageergebied, ZV = zomerverblijfplaats, KV = kraamverblijfplaats, VR = vliegroute, WV = winterverblijfplaats

Gierzwaluwen

Het gierzwaluwonderzoek is uitgevoerd conform de methode van het soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) voor gierzwaluwen, versie juli 2017. Volgens het NGB-protocol is het noodzakelijk om het onderzoek twee uur voor zonsondergang te beginnen en te laten duren tot zonsondergang. Staro heeft besloten om na zonsondergang nog minstens 15 minuten te blijven, aangezien gierzwaluwen mogelijk na zonsondergang nog terug kunnen vliegen naar hun nest.

In het plangebied zijn drie veldbezoeken uitgevoerd specifiek gericht op gierzwaluwen. Deze veldbezoeken zijn uitgevoerd op verschillende dagen. Bij het onderzoek naar gierzwaluwen is gelet op de aanwezigheid van rondvliegende gierzwaluwen in de omgeving van de betreffende panden. Het gedrag van aanwezige gierzwaluwen is bestudeerd om te kunnen vaststellen of nestplekken van de vogels zich bevinden in de gebouwen binnen het plangebied.

De weersomstandigheden, de data van de veldbezoeken en dergelijke zijn per deelgebied weergegeven in tabel 2.

Ronde	Deel-gebied	datum	starttijd	eindtijd	Onderzoeker	Bewolking	Temp (°C)	neerslag	Wind (Bft)
1	1	3-6-2020	19:45	22:05	FD	licht bewolkt	21	Geen	3
1	2	3-6-2020	19:45	22:00	IV	helder	20	Geen	3
1	3	3-6-2020	19:45	22:10	KM	bewolkt	19	Geen	2
1	5	4-6-2020	19:50	22:10	KM	bewolkt	11	Geen	3
1	4	11-6-2020	19:55	22:15	KM	licht bewolkt	19	Geen	2
2	1	22-6-2020	20:00	22:15	JH	helder	20	Geen	1
2	2	22-6-2020	20:00	22:15	PN	helder	20	Geen	1
2	5	23-6-2020	20:00	22:30	SL	helder	28	Geen	2
2	3	29-6-2020	20:00	22:35	SL	licht bewolkt	18	Geen	4
2	4	1-7-2020	20:00	22:30	MB	licht bewolkt	20	Geen	3
3	3	7-7-2020	19:55	22:15	IV	zwaar bewolkt	18	Geen	1
3	5	7-7-2020	19:55	22:10	PN, IL	zwaar bewolkt	19	Geen	1
3	2	8-7-2020	19:50	22:30	FD	zwaar bewolkt	17	Geen	2
3	1	9-7-2020	19:50	22:05	JH	licht bewolkt	17	Geen	2
3	4	12-7-2020	19:50	22:20	FW	helder	19	Geen	2

Tabel 2. Overzicht veldbezoeken gierzwaluw, onderzoekers en weersomstandigheden. Onderzoekers:

[Redacted names of researchers]

Huismussen

Het huismusonderzoek is uitgevoerd conform de methode van het NGB soortinventarisatieprotocol voor huismussen versie juli 2017. In het plangebied zijn drie veldbezoeken uitgevoerd specifiek gericht op huismussen.

Bij het onderzoek naar huismussen is gelet op de aanwezigheid van huismussen in de omgeving van de betreffende panden. Het gedrag van aanwezige huismussen is bestudeerd om te kunnen vaststellen of nestplekken van de vogels zich bevinden in de gebouwen binnen het plangebied. Verder is gekeken naar de aanwezigheid van geschikt habitat voor de huismus binnen en rond het plangebied, zoals bijvoorbeeld wintergroene struiken, foerageergebied, stofbaden en water.

De weersomstandigheden, de data van de veldbezoeken en dergelijke zijn weergegeven in tabel 3.

Ronde	Deel- gebied	datum	starttijd	eindtijd	Onder- zoeker	bewolking	Temp (°C)	neerslag	Wind (Bft)
1	1	16-4-2020	13:10	13:45	IL	helder	21	Geen	1
2	1	6-5-2020	9:45	10:50	IL	helder	13	Geen	2
1	2	16-4-2020	13:45	14:55	IL	helder	22	Geen	1
2	2	6-5-2020	10:50	12:00	IL	helder	14	Geen	2
1	3	16-4-2020	09:30	11:30	IL	helder	17	Geen	1
2	3	6-5-2020	12:00	13:00	IL	helder	16	Geen	2
1	4	16-4-2020	8:00	09:30	IL	helder	12	Geen	1
2	4	6-5-2020	8:30	9:40	IL	helder	13	Geen	2
1	5	16-4-2020	11:30	12:45	IL	helder	20	Geen	2
2	5	6-5-2020	13:10	14:15	IL	helder	16	Geen	2

Resultaten vleermuizen

In dit hoofdstuk worden de bevindingen van het vleermuisonderzoek weergegeven. In bijlage 1 zijn alle waarnemingen per onderzoeksrondte op kaart weergegeven.

Voerageergebied

Tijdens het onderzoek zijn meerdere voeragerende vleermuizen waargenomen, voornamelijk gewone dwergvleermuizen. De meeste voeragerende vleermuizen zijn waargenomen in de buurt van de parken en groenstroken, zie figuur 2 op de volgende pagina.

Vliegroute

Tijdens het onderzoek zijn in het plangebied geen vliegroutes vastgesteld.

Zomerverblijfplaatsen

In het voorjaar is onderzoek gedaan naar zomerverblijfplaatsen van vleermuizen en gedrag dat een zomerverblijfplaats kan indiceren. In de vijf deelgebieden zijn vier zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen vastgesteld, zie figuur 2. Op foto 1 (op pagina 9) is de zomerverblijfplaats aan de Generaal Winkelmanstraat 1 te zien.

Daarnaast zijn op vijf plekken aantikkende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Dit gedrag duidt op een zomerverblijfplaats en werd meestal waargenomen bij de nokken van de zijgevels van woningen, zoals in foto 2, of bij dakranden waar de muur overgaat in het dak (bij de dakgoot). Alle waarnemingen van aantikkers en zomerverblijfplaatsen zijn weergegeven in tabel 4 op pagina 9, met een beschrijving van de exacte locatie. In totaal moet dus worden uitgegaan van negen zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis binnen de vijf plangebieden.

Kraamverblijfplaats

Tijdens het onderzoek is geen kraamverblijfplaats van vleermuizen vastgesteld in het plangebied.

Verder zijn meerdere passerende vleermuizen waargenomen binnen de onderzoeksgebieden, zie bijlage 1. Het gaat om individuen van de soorten gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis. Deze individuen zijn langsvliegend waargenomen maar hadden geen binding met de woningen binnen het plangebied.

Foto 1. Zomerverblijfplaats Pp Generaal Winkelmanstraat 1

Foto 2. Zomerverblijfplaats Pp Generaal van Nijnattenstraat 12

Deelgebied	Adres	Soort	Aantal	Locatie
5	Generaal Diemontstraat 38	Pp	1	Verdween achter groen, vermoedelijk tussen muur en dakoverstek, zuidzijde
5	Generaal Diemontstraat 23	Pp	1	Tussen muur en dakoverstek noorden ter hoogte van voordeur
4	Generaal van Teynstraat 29	Pp	1	Tussen muur en dakoverstek oostzijde
4	Generaal Winkelmanstraat 1	Pp	1	Tussen raamkozijn en muur bij linker bovenhoek raam 2 ^e etage oostzijde (zie foto 1)
4	Generaal van Nijnattenstraat 12	Pp	1	Tussen dakoverstek en muur, kopgevel westen (foto 2)
3	Generaal Diemontstraat 27	Pp	1	Onder dakpannen nok, kopgevel oosten
2	Generaal Anthinglaan 2	Pp	1	Onder dakpannen nok, kopgevel zuiden
2	Generaal Anthinglaan 19	Pp	1	Bij raamkozijn zijgevel noord
1	Generaal Anthinglaan 41	Pp	1	Tussen muur en dakoverstek oosten, ter plaatse van regenpijp

Tabel 4. Zomerverblijfplaatsen vleermuizen per locatie met soort en aantal, Pp = *Pipistrellus pipistrellus*

Paarverblijfplaatsen

In het najaar is onderzoek gedaan naar mogelijk aanwezige paarverblijfplaatsen en gedrag dat een paarverblijfplaats kan indiceren. Ook is gelet op mogelijk aanwezig foerageergebied en vliegroutes. De samenvatting van de waarnemingen van het onderzoek uitgevoerd in het najaar is te zien in figuur 3 op de volgende pagina.

Mannetjes vleermuizen van sommige soorten vertonen in de paarperiode een opvallend baltsgedrag. Tijdens de balts vliegen de mannetjes van de gewone dwergvleermuis roepend rond om vrouwtjes te lokken, veelal gebruiken ze hierbij vaste trajecten binnen een territorium. Paarverblijven bevinden zich vaak in het centrum van het territorium in voornamelijk gebouwen of holle bomen. Tijdens het onderzoek zijn in het plangebied meerdere baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen.

Binnen de deelgebieden zijn zeventien territoria van verschillende baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Het is echter niet mogelijk geweest om de exacte locatie van alle paarverblijven vast te stellen, zie de gele vlakken in figuur 3. Op de locaties van de gele vlakken is geen paarverblijf vastgesteld, alleen de grenzen van het territorium. Gezien de verspreiding van de territoria is niet uit te sluiten dat de paarverblijfplaatsen binnen één van de deelgebieden liggen.

Daarnaast zijn twee paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen waargenomen waarvan de exacte locatie wel duidelijk is. Een baltsende gewone dwergvleermuis is invliegend waargenomen aan de zijgevel bij de nok tussen muur en dakoverstek aan de Generaal Pattonlaan. Ook is er een aantikkende baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen aan voorzijde van de woning aan de Generaal de Bonsstraat 22 onder de dakgoot waar de muur overgaat in het dak, zie tabel 5. In totaal moet dus worden uitgegaan van achttien paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis binnen de vijf deelgebieden.

Deelgebied	Adres	Soort	Aantal	Locatie
3	Generaal de Bonsstraat 22	Pp	1	onder dakoverstek waar de muur overgaat in het dak (zie, foto 3)
2	Generaal Pattonlaan 54	Pp	1	bij nok tussen muur en dakoverstek

Tabel 5. Vastgestelde locaties paarverblijfplaatsen vleermuizen per locatie met soort en aantal, Pp = *Pipistrellus pipistrellus*

Figuur 3. Waarnemingen paarverblijfplaats, aantikker en territoria met nummers van de gewone dwergvloermuis (Pp)

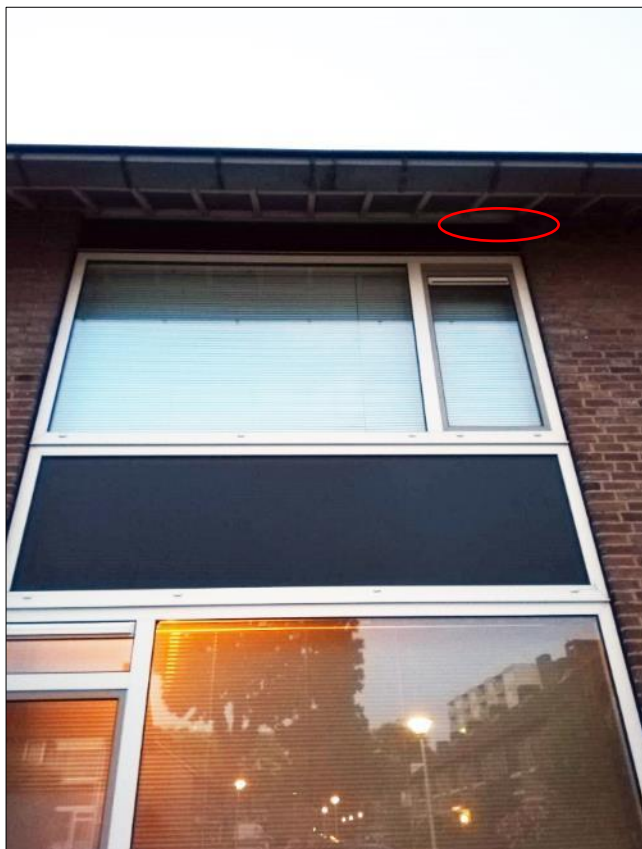

Foto 3. Locatie aantikkende gewone dwergvleermuis, paarverblijfplaats

Resultaten gierzwaluwen

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het gierzwaluwonderzoek besproken. In bijlage 2 zijn de waarnemingen per onderzoeksrondte op kaart weergegeven.

Binnen de plangebieden zijn gierende gierzwaluwen waargenomen rond de woningen. Ook zijn boven de plangebieden en in de omgeving foeragerende gierzwaluwen waargenomen. Het ging hierbij om enkele tientallen dieren bij deelgebied 1 en 2 tot minimaal 40 individuen per deelgebied in deelgebied 3,4 en 5.

De concentratie van gierzwaluwnesten ligt dan ook in deelgebied 3,4 en 5. In deelgebied 1 is slechts één nest waargenomen, in deelgebied 2 geen, in deelgebied 3 23 nesten, in deelgebied 4 negentien nesten en in deelgebied 5 23 nesten.

Uiteindelijk zijn binnen de vijf plangebieden 66 bezette nesten van de gierzwaluw vastgesteld, zie figuur 4. Deze nesten bevonden zich vaak in de nok of op een hoek tussen dak en muur, zie foto 4 of onder het dak, tussen de muur en dakoverstek, zoals in foto 5.

De locaties van de 66 bezette nesten zijn opgenomen in tabellen 6 en 7.

Aantal bezette nesten	Deelgebied	Adres	Locatie
2	5	Generaal Wicherslaan 79	1x onder dak noordwesthoek
			1x onder dak zuidwesthoek
1	5	Generaal Wicherslaan 75	onder dak noordzijde
2	5	Generaal van Welderenstraat 18	1x onder dak boven raam noordzijde
			1x onder dak hoek zuidzijde
1	5	Generaal van Welderenstraat 4	onder dak zuidzijde
1	5	Generaal van Welderenstraat 1	onder dak zuidzijde
1	5	Generaal van Teynstraat 33	onder dak zuidwesthoek
1	5	Generaal Marshallweg 64	onder dak noordwesthoek
2	5	Generaal Diemontstraat 40	1x onder dak zuidwesthoek
			1x onder dak noordzijde
3	5	Generaal Diemontstraat 38	1x onder dak noordzijde
			2x onder dak zuidzijde
1	5	Generaal Diemontstraat 36	onder dakpannen tussen ramen noordzijde
2	5	Generaal Diemontstraat 34	2x onder onderste rij dakpannen zuidzijde
1	5	Generaal Diemontstraat 20	onder dak noordzijde
1	5	Generaal Diemontstraat 16	onder dak noordzijde
1	5	Generaal Diemontstraat 12	onder dak noordzijde
1	5	Generaal Diemontstraat 8	onder dak noordzijde
1	5	Generaal Diemontstraat 6	onder dak noordzijde
1	5	Generaal Diemontstraat 2	onder dak noordoosthoek

Tabel 6. Overzicht nestlocaties gierzwaluw deelgebied 5

Aantal bezette nesten	Deelgebied	Adres	Locatie
2	4	Generaal Diemontstraat 25	1x onder dak noordwesthoek, zie foto 4
			1x onder dak nok west, zie foto 4
3	4	Generaal Diemontstraat 23	2x onder dak noordzijde
			1x onder dak zuidzijde
1	4	Generaal van Nijnattenstraat 12	onder onderste rij dakpannen zuidwesthoek
2	4	Generaal Winkelmanstraat 11	1x onder dak noordwesthoek
			1x onder dak noordoosthoek
1	4	Generaal Winkelmanstraat 15	onder dak noordzijde
3	4	Generaal Winkelmanstraat 17	1x onder dak noordzijde
			1x onder dak nok west
			1x onder dak zuidzijde
1	4	Generaal Winkelmanstraat 19	onder dak zuidoosthoek
2	4	Generaal Winkelmanstraat 28	2x onder dak zuidzijde
1	4	Generaal Winkelmanstraat 24	onder dak zuidzijde
1	4	Generaal Winkelmanstraat 22	onder dak zuidzijde
1	4	Generaal Winkelmanstraat 18	onder dak noordoosthoek
1	4	Generaal Winkelmanstraat 8	onder dak westzijde
1	3	Generaal Diemontstraat 37	onder dak zuidwesthoek
1	3	Generaal de Bonsstraat 2	onder dak oostzijde, zie foto 5
2	3	Generaal de Bonsstraat 6	1x onder dak oostzijde
			1x onder dak westzijde
1	3	Generaal de Bonsstraat 10	onder dak oostzijde
1	3	Generaal de Bonsstraat 12	onder dak westzijde
1	3	Generaal de Bonsstraat 14	onder dak westzijde
2	3	Generaal de Bonsstraat 16	1x onder dak westzijde
			1x onder dak zuidoosthoek
2	3	Generaal de Bonsstraat 13	1x onder dak zuidwesthoek
			1x onder dak nok west
1	3	Generaal de Bonsstraat 19	onder dak noordwesthoek
1	3	Generaal de Bonsstraat 23	onder dak oostzijde
1	3	Generaal de Bonsstraat 28	onder dak noordoosthoek
2	3	Generaal de Bonsstraat 24	2x onder dak noordzijde
2	3	Generaal de Bonsstraat 22	2x onder dak noordzijde
1	3	Generaal de Bonsstraat 20	onder dak noordzijde
1	3	Generaal Marshallweg 30	onder dak zuidoosthoek
1	3	Generaal van Nijnattenstraat 36	onder dak zuidwesthoek
1	3	Generaal van Nijnattenstraat 26	onder dak noordzijde
1	3	Generaal van Nijnattenstraat 22	onder dak noordzijde
1	1	Generaal Anthinglaan 29	onder dak oostzijde

Tabel 7. Overzicht nestlocaties gierzwaluw deelgebieden 1 t/m 4

Figuur 4. Waarnemingen bezette nesten gierzwaluw van de drie onderzoeks rondes

Foto 4. Locaties nesten gierzwaluw Generaal Diemontstraat 25

Foto 5. Locatie nest gierzwaluw Generaal de Bonsstraat 2

Resultaten huismussen

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het huismusonderzoek beschreven. In bijlage 3 zijn de waarnemingen per onderzoeksrondte op kaart weergegeven.

Tijdens het onderzoek naar huismussen zijn binnen de deelgebieden meerdere nestlocaties van huismus vastgesteld. Figuur 5 en tabellen 9 en 10 geven een overzicht van alle waargenomen nesten van huismus gedurende de twee onderzoeksrondes. De nesten bevonden zich altijd onder de onderste rij dakpannen van de woningen zoals, te zien is in foto 7 of tussen de muur en dakoverstek, zoals te zien in foto 8.

Binnen deelgebied 1 en 2 zijn geen huismusnesten waargenomen. In deelgebied 3 zijn zestien nestlocaties gevonden, in deelgebied 4 negen nesten en in deelgebied 5 veertien nesten. In totaal zijn 41 huismusnesten vastgesteld.

Binnen de onderzoeksgebieden zijn op meerdere locaties huismussen in dekking en foeragerende huismussen waargenomen. De tuinen, hofjes en groenstroken tussen de woningen maken deel uit van het leefgebied van de huismussen. De tuinen, hofjes en groenstroken bieden voedsel, dekking en zandbaden.

Aantal bezette nesten	Deelgebied	Adres	Locatie
1	5	Generaal van Wicherslaan 71	1x Tussen dakoverstek en muur noordzijde
2	5	Generaal van Welderenstraat 1	1x Tussen dakoverstek en muur linksboven raam oostzijde 1x dakgoot oostzijde
1	5	Generaal van Welderenstraat 4	Onder dak zuidzijde
2	5	Generaal Diemontstraat 38	1x Tussen dakoverstek en muur linksboven raam noordzijde 1x dak noordzijde
1	5	Generaal Diemontstraat 32	Tussen dakoverstek en muur zuidzijde
1	5	Generaal Diemontstraat 28	Tussen dakoverstek en muur noordzijde
1	5	Generaal Diemontstraat 18	Tussen dakoverstek en muur noordzijde boven raam
1	5	Generaal Diemontstraat 16	Tussen dakoverstek en muur noordzijde
1	5	Generaal Diemontstraat 4	Tussen dakoverstek en muur noordzijde
1	5	Generaal Diemontstraat 2	Tussen dakoverstek en muur zuidzijde naast regenpijp
1	5	Generaal Marshallweg 64	Tussen dakoverstek en muur linksboven raam oostzijde
1	5	Generaal Marshallweg 62	Tussen dakoverstek en muur linksboven raam oostzijde

Tabel 9. Overzicht nestlocaties huismus deelgebied 5

1	4	Generaal van Teynstraat 31	Tussen dakoverstek en muur westzijde
1	4	Generaal van Teynstraat 7	Tussen dakoverstek en muur westzijde
1	4	Generaal van Winkelmanstraat 2	Tussen dakoverstek en muur zuioosthoek
2	4	Generaal van Winkelmanstraat 10	2x Tussen dakoverstek en muur oostzijde
1	4	Generaal van Winkelmanstraat 12	Tussen dakoverstek en muur oostzijde
2	4	Generaal van Winkelmanstraat 14	2x Tussen dakoverstek en muur oostzijde
1	4	Generaal van Winkelmanstraat 16	Tussen dakoverstek en muur oostzijde
1	4	Generaal van Winkelmanstraat 18	Tussen dakoverstek en muur oostzijde
1	4	Generaal van Winkelmanstraat 20	Tussen dakoverstek en muur links van regenpijp noordzijde
1	3	Generaal Marshallweg 30	Onder dakpan zuidwesthoek bij dakgoot
3	3	Generaal van Nijnattenstraat 14	1x Onder dakpan boven dakgoot zuidzijde
			1x Onder dakpan boven dakgoot noordzijde
			1x Tussen dakbeschot en muur noordzijde
3	3	Generaal van Nijnattenstraat 16	1x Onder dakpan bij dakgoot zuidzijde
			1x Tussen dakpan en dakgoot noordzijde
			1x Tussen dakoverstek en muur noordzijde
3	3	Generaal van Nijnattenstraat 18	2x Onder dakpannen bij dakgoot noordzijde
			1x Onder dakpannen boven dakgoot zuidzijde
1	3	Generaal van Nijnattenstraat 20	Dakpannen noordzijde
1	3	Generaal van Nijnattenstraat 24	Dakpannen noordzijde
1	3	Generaal van Nijnattenstraat 26	Dakpannen noordzijde
1	3	Generaal van Nijnattenstraat 28	Dakpannen noordzijde
1	3	Generaal van Nijnattenstraat 32	Dakpannen noordzijde
1	3	Generaal van Nijnattenstraat 34	Dakpannen zuidzijde

Tabel 10. Overzicht nestlocaties huismus deelgebied 1 t/m 4

Figuur 5. Waarnemingen bezette nesten huismus tijdens twee onderzoeksrondes

Foto 6. Huismusnest onder dakpan

Foto 7. Huismusnest tussen dakoverstek en muur

Samenvatting

Vleermuizen

Foerageergebied

Tijdens het onderzoek zijn in het plangebied meerdere foeragerende vleermuizen waargenomen, voornamelijk gewone dwergvleermuizen. De meeste foeragerende vleermuizen zijn waargenomen in de buurt van de parken en groenstroken.

Vliegrouete

Tijdens het onderzoek zijn in het plangebied geen vliegrouetes vastgesteld.

Zomerverblijfplaatsen

In de vijf deelgebieden zijn vier zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen vastgesteld. Daarnaast zijn op vijf plekken aantikkende gewone dwergvleermuizen waargenomen; dit gedrag duidt op de aanwezigheid van een zomerverblijfplaats. In totaal moet dus worden uitgegaan van negen zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis binnen de vijf plangebieden. De zomerverblijfplaatsen kunnen mogelijk ook als winterverblijfplaats worden gebruikt.

Kraamverblijfplaats

Tijdens het onderzoek is geen kraamverblijfplaats vastgesteld in het plangebied.

Paarverblijfplaatsen

Binnen de deelgebieden zijn zeventien territoria van verschillende baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen, waarvan het niet mogelijk is geweest om de exacte locatie van de paarverblijven vast te stellen. Gezien de ligging van de territoria is het aannemelijk dat de paarverblijfplaatsen zich in één van de woningen binnen het plangebied bevinden. Ook zijn twee paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen waargenomen waarvan de exacte locatie wel duidelijk is.

In totaal moet dus worden uitgegaan van achttien paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis binnen de vijf plangebieden. De paarverblijfplaatsen kunnen ook als winterverblijfplaats worden gebruikt.

Gierzwaluwen

Binnen de plangebieden zijn gierende gierzwaluwen waargenomen rond de woningen. Ook zijn boven de plangebieden en in de omgeving foeragerende gierzwaluwen waargenomen. Het ging hierbij om enkele tientallen bij deelgebied 1 en 2 tot minimaal 40 individuen per deelgebied in deelgebied 3,4 en 5.

In totaal zijn 66 gierzwaluwnesten waargenomen. In deelgebied 1 is slechts één nest waargenomen, in deelgebied 2 geen, in deelgebied 3 23, in deelgebied 4 negentien en in deelgebied 5 23 nesten.

Huismussen

Binnen deelgebied 1 en 2 zijn geen huismusnesten waargenomen. In deelgebied 3 zijn 16 nestlocaties gevonden, in deelgebied 4 negen nesten en in deelgebied 5 veertien nesten.

In totaal zijn 41 huismusnesten vastgesteld.

Binnen de deelgebieden zijn op meerdere locaties huismussen in dekking en foeragerend waargenomen. De tuinen, hofjes en groenstroken tussen de woningen maken deel uit van het

leefgebied van de huismussen. De tuinen, hofjes en groenstroken bieden voedsel, dekking en zandbaden.

Effectbeoordeling en toetsing Wet natuurbescherming

Vleermuizen

Foerageergebied

Gedurende het onderzoek zijn binnen het plangebied vooral boven de parken en groenstroken verscheidene foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze plekken blijven behouden en de voorgenomen plannen hebben daarom geen invloed op het foerageergebied van de vleermuizen. Wel is het belangrijk om werkzaamheden gedurende de daglichtperiode en zonder extra verlichting uit te voeren om te voorkomen dat de werkzaamheden een negatief effect hebben op foeragerende vleermuizen.

Verblijfplaatsen

Binnen de plangebieden zijn negen zomer- en paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aangetroffen. Mogelijk worden de verblijfplaatsen ook als winterverblijfplaats gebruikt. Het renoveren van de woningen leidt tot het verstoren en vernietigen van deze jaarrond beschermde verblijfplaatsen; dat is een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (art. 3.1 lid 2). Voorafgaand aan het uitvoeren van de werkzaamheden is het daarom noodzakelijk om een ontheffing van de Wet natuurbescherming te verkrijgen en dienen tijdig mitigerende maatregelen te zijn genomen.

Vliegroutes

Tijdens het onderzoek is binnen de plangebieden geen vliegroute vastgesteld van vleermuizen.

Gierzwaluwen

Binnen de plangebieden zijn 66 nestlocaties vastgesteld van gierzwaluwen. De voorgenomen werkzaamheden leiden tot een vernietiging van deze gierzwaluwnesten. Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels, of het wegnemen van nesten is een overtreding op de Wet Natuurbescherming (artikel 3.1 lid 2). Het nest van gierzwaluw is jaarrond beschermd. Het is daarom noodzakelijk een ontheffing op de Wet Natuurbescherming voor de gierzwaluw te verkrijgen voor het renoveren van de gebouwen en dienen maatregelen genomen te worden.

Deze maatregelen bestaan uit:

- + het aanbrengen van tijdelijke alternatieve voorzieningen voor de gierzwaluwen,
- + werken buiten de kwetsbare broedperiode, en.
- + na afloop van de werkzaamheden dienen weer permanente nestmogelijkheden voor gierzwaluwen in het gebouw aanwezig te zijn op of dichtbij de huidige nestlocatie.

Huismussen

Binnen de plangebieden zijn 41 nestlocaties van huismus vastgesteld. De voorgenomen werkzaamheden zullen leiden tot de vernietiging van de nestlocatie. Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels, of het wegnemen van nesten is een overtreding op de Wet Natuurbescherming (artikel 3.1 lid 2). Het nest van huismus is jaarrond beschermd. Het is daarom noodzakelijk een ontheffing op de Wet Natuurbescherming voor de huismus te verkrijgen voor het renoveren van de gebouwen en maatregelen te treffen.

Deze maatregelen bestaan uit:

- + het aanbrengen van tijdelijke alternatieve voorzieningen voor de huismussen,
- + bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening houden met de kwetsbare perioden van de huismus en
- + na afloop van de werkzaamheden dienen permanente nestmogelijkheden voor huismussen aanwezig te zijn in de nieuwe gebouwen.

De hofjes, tuinen en groenstroken worden gebruikt als foerageergebied en dekking door huismussen. De vegetatie op deze plekken zal in de voorgenomen plannen behouden blijven en de werkzaamheden hebben zodoende geen effect op de huismussen die gebruik maken van de hofjes.

Conclusie

Vleermuizen

Binnen de plangebieden zijn negen zomerverblijfplaatsen en achttien paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aangetroffen. De verblijfplaatsen kunnen mogelijk ook als winterverblijfplaats worden gebruikt. Voorafgaand aan het uitvoeren van de werkzaamheden is het noodzakelijk om een ontheffing van de Wet natuurbescherming te verkrijgen en dienen tijdig mitigerende maatregelen te zijn genomen.

Gierzwaluwen

Binnen de deelgebieden zijn 66 nestlocaties van gierzwaluwen aangetoond. Voordat de werkzaamheden worden uitgevoerd, dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen en dienen tijdig maatregelen te zijn genomen.

Huismussen

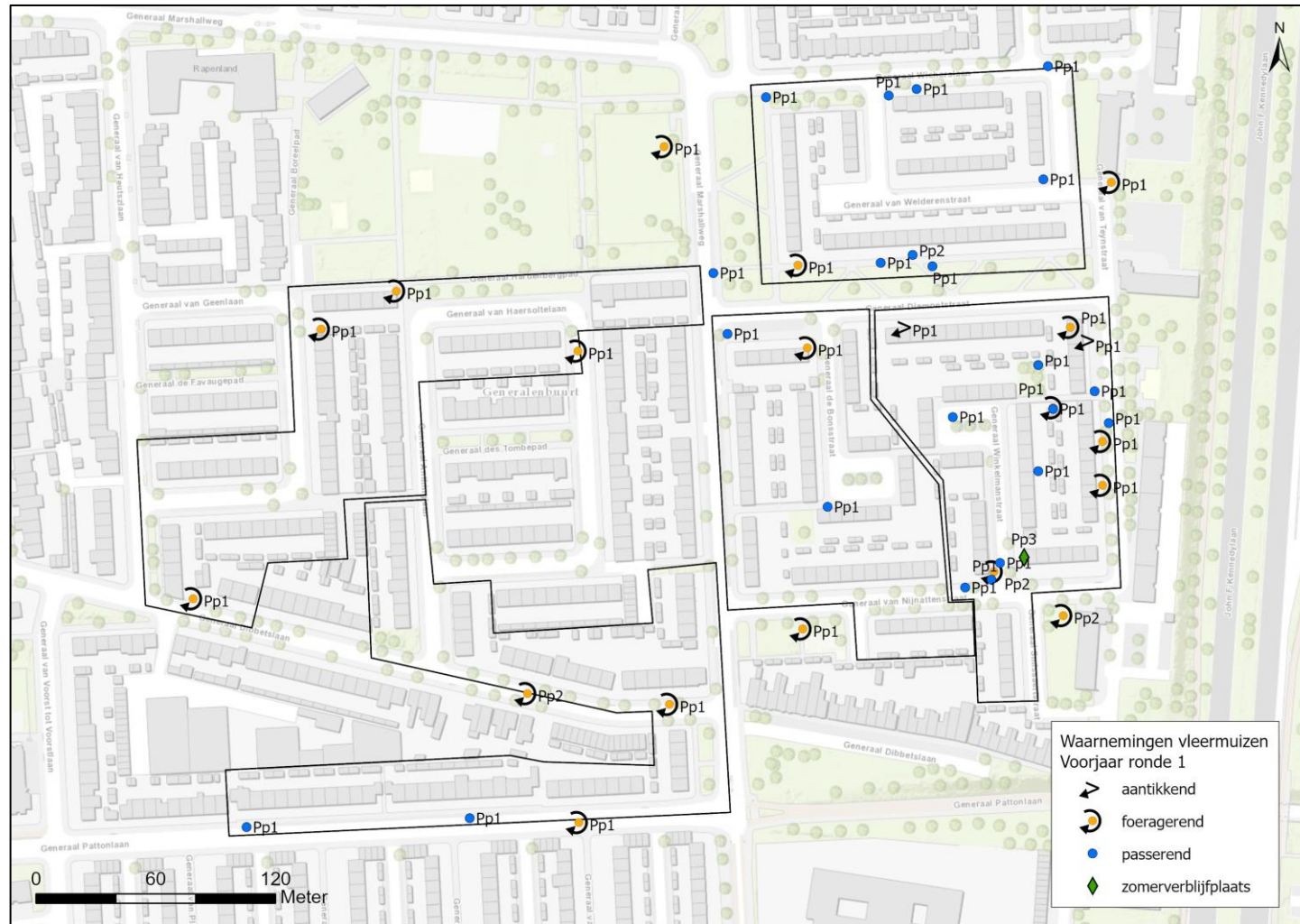
Binnen de plangebieden zijn 41 nestlocaties van de huismus vastgesteld. Voordat de werkzaamheden worden uitgevoerd, dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen en dienen tijdig maatregelen te zijn genomen voor de huismus.

Ook zijn foeragerende huismussen en huismussen in dekking waargenomen in de tuinen en hofjes binnen de plangebieden. De vegetatie hier zal behouden blijven. De werkzaamheden beperken zich tot de gebouwen en hebben daarom geen negatief effect op het leefgebied van de huismus. De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd, waardoor altijd hofjes en tuinen beschikbaar blijven waar geen werkzaamheden in de buurt worden uitgevoerd en waar huismussen rustig kunnen foerageren en dekking kunnen zoeken.

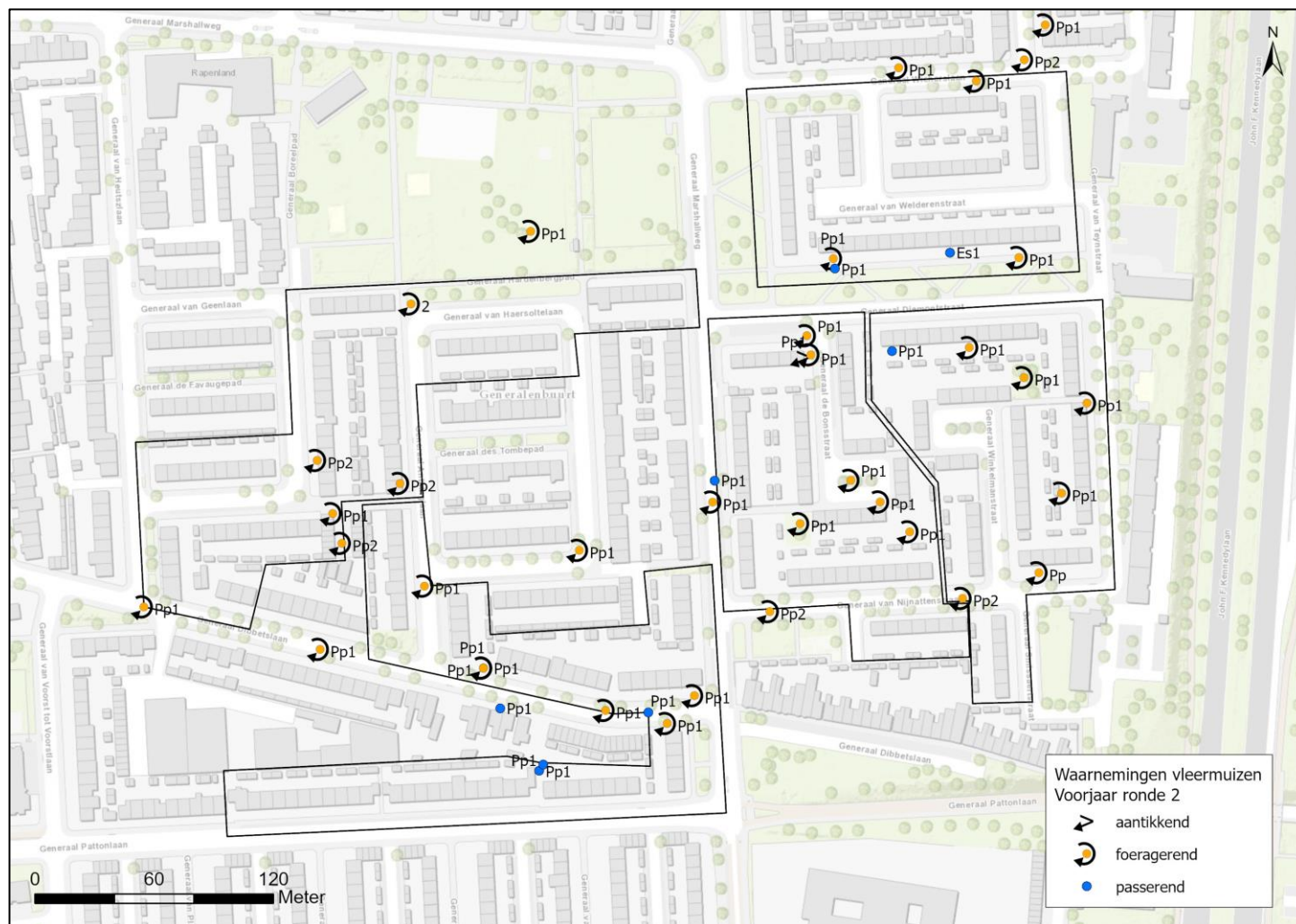
Literatuur

- + Bij12. 2017. Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Kennisdocument. Versie 1.0 Juli 2017
- + Bij12. 2017. Huismus *Passer domesticus*. Kennisdocument. Versie 1.0 Juli 2017
- + Bij12. 2017. Gierzwaluw *Apus apus*. Kennisdocument. Versie 1.0 Juli 2017
- + Lundberg, K., & Gerell, R. 1986. Territorial advertisement and mate attraction in the bat *Pipistrellus pipistrellus*. *Ethology*, 71(2), 115-124.
- + Netwerk Groene Bureaus. 2017. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet Natuurbescherming. Versie juli 2017.
- + Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard gewone dwergvleermuis. Versie 1.1, maart 2014. RVO-S12-401/BF15896
- + Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging. 2017. Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.

Bijlage 1. Waarnemingen vleermuizen per onderzoeksronde

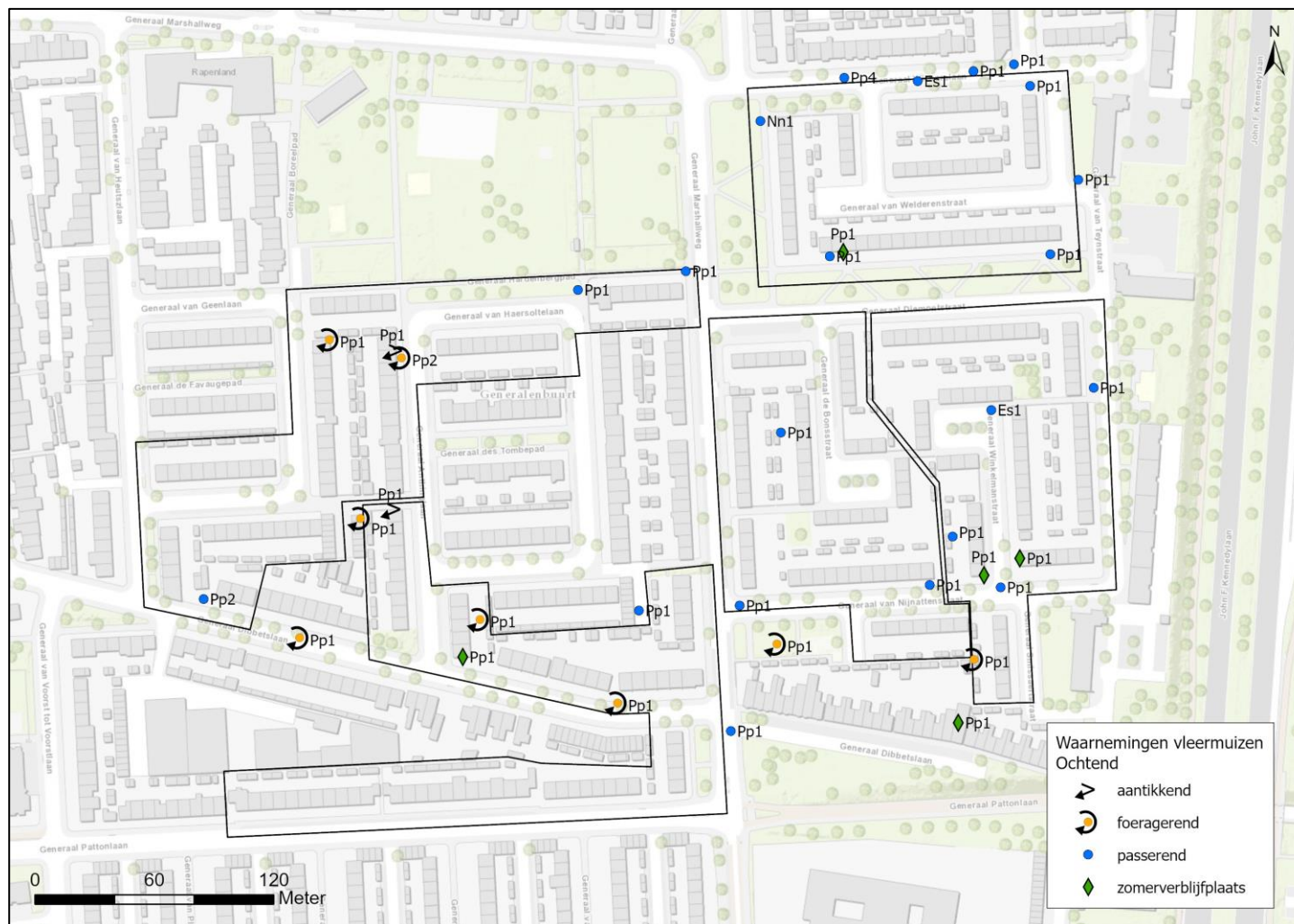
Pp – *Pipistrellus pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis
 Getal = aantal

Pp – *Pipistrellus pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis

Es – *Eptesicus serotinus* – Laatvlieger

Getal = aantal

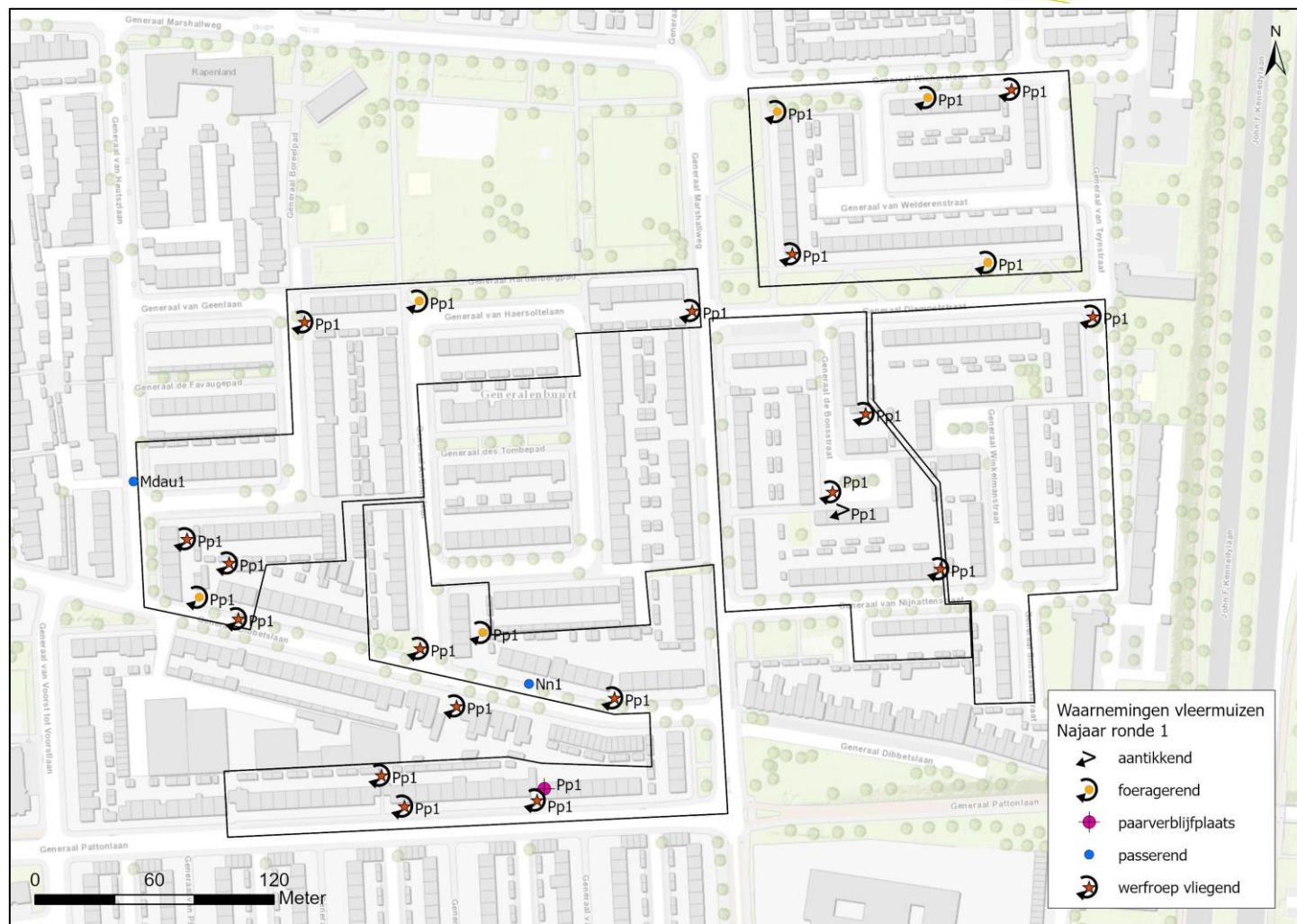

Pp – *Pipistrellus pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis

Es – *Eptesicus serotinus* – Laatvlieger

Nn – *Nyctalus noctula* – Rosse vleermuis

Getal = aantal

Pp – *Pipistrellus pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis

Nn – *Nyctalus noctula* – Rosse vleermuis

Mdau – *Myotis daubentonii* – Watervleermuis

Getal = aantal

Pp – *Pipistrellus pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis
Getal = aantal

Bijlage 2. Waarnemingen gierzwaluwen per onderzoeksronde

Bijlage 3. Waarnemingen huismus per onderzoeksronde

